

RocaJunyent Informa

Departament de Litigació Civil
22 de febrer de 2023

**Anàlisi de sentència: Condemna
judicial a pagar dividends a soci
minoritari**

Sentència de la Sala Civil del Tribunal Suprem d'11 de gener de 2023

Aquesta recent Sentència ha estat dictada en el marc d'un procediment judicial de reclamació de repartiment de beneficis, promogut per un soci minoritari. El Tribunal recorda quins són els requisits per a impugnar els acords socials que han estat imposats de manera abusiva per la majoria, i afirma que **el dret de separació del soci en cas de falta de distribució de dividends** reconegut en l'Art. 348 bis de la Llei de Societats de Capital (LSC) **és facultatiu i compatible amb altres accions, com la d'impugnació de l'acord adoptat amb abús de la majoria**, de manera que el soci minoritari pot optar per l'acció legal que millor satisfaci les seves pretensions.

L'interès més gran de la Sentència resideix en la confirmació íntegra de la decisió de l'Audiència Provincial de condemnar a la societat a pagar dividends en un determinat percentatge.

Vegem el detall:

En paraules del Tribunal Suprem “quan l'estimació de la impugnació dels acords socials no deixa marge de discrecionalitat a la junta de socis per a adoptar l'acord procedent, no existeix cap inconvenient en què el tribunal el declari i a partir de llavors faci efecte”.

- ❖ **El cas examinat pel Tribunal:** El soci minoritari (49%) reclama la nul·litat dels acords socials d'aplicació a reserves voluntàries de tots els resultats positius de dos exercicis consecutius, i demana que s'ordini repartir íntegrament els beneficis entre els socis. La demanda es desestima en primera instància, però **l'Audiència Provincial de La Corunya estima parcialment el recurs d'apel·lació**, anul·la els acords d'aplicació del resultat dels dos exercicis i **condemna a la societat a repartir entre els socis, almenys, les tres quartes parts (75%) dels beneficis de cadascun dels dos exercicis**.
- ❖ **Les particularitats del cas:** El demandant és un soci amb un 49% que, a més, havia estat administrador mancomunat amb retribució mensual, fins que és destituït. La resta del capital social (51%) el posseeix la societat dominant del grup empresarial al qual pertany la mercantil demandada. La societat dominant està controlada indirectament per l'altre administrador mancomunat (i el seu fill), que com a membre del Consell d'Administració de la societat dominant rep considerables retribucions anuals. Així mateix, entre la societat dominant i la filial (la demandada) existien relacions de serveis i finançament que havien donat lloc a un saldo acumulat en el compte de crèdit a favor de la filial contra la matriu de més de dos milions d'euros.
- ❖ **Els arguments de l'Audiència Provincial per a estimar el recurs d'apel·lació:** Considera que **els acords impugnats són abusius** perquè, fins i tot sense ocasionar dany a la societat, s'adopten en benefici del soci majoritari, al qual flueixen, per via de finançament, les reserves que la mercantil demandada va acumulant, sense garanties ni cap pressió de restitució, tot això en perjudici del soci minoritari. Al mateix temps, té en compte que el soci majoritari sap que amb el cessament com a administrador del soci minoritari, el situa en un escenari completament diferent del perdre la retribució mensual que venia cobrant, de manera que s'activa i **cobra especial virtualitat el deure de lleialtat del soci majoritari cap al minoritari**, i que **la continuïtat de la mateixa política de no repartir dividends que s'havia seguit fins ara** (excepte en un exercici), **ja només beneficia a la societat dominant i perjudica el soci minoritari, el qual queda atrapat en una societat tancada que no reparteix dividends i que destina els seus beneficis a finançar a la societat dominant, és a dir, al mateix soci majoritari**. En definitiva, anul·la els dos acords socials de portar tots els beneficis a reserves voluntàries, per tractar-se d'acords imposats de manera abusiva pel soci majoritari, que no responen a una necessitat raonable de la societat, i que perjudiquen injustificadament el soci minoritari.

❖ Les novetats de la Sentència de l'Audiència Provincial ratificada pel

Tribunal Suprem: En declarar la nul·litat dels dos acords socials, l'**Audiència ordena que els beneficis de la societat es reparteixin entre els socis en un percentatge no inferior al 75%**, atès que tal criteri percentual és el que la junta de socis havia aplicat en una distribució de resultats en un exercici anterior. Per a l'examen de tal qüestió jurídica - que és específicament impugnada en el recurs de cassació interposat per la societat - el Tribunal Suprem pren com a punt de partida que les reserves acumulades en la societat garantien amb escreix el compliment de les obligacions assumides en l'acord de finançament i que no era necessari continuar augmentant les reserves. Seguidament, recorda que per a l'**èxit de la impugnació d'un acord social impost de manera abusiva per la majoria, l'Art. 204.1 LSC requereix la concurrència cumulativa de tres requisits:**

- a) Que l'acord no respongui a una necessitat raonable de la societat.
- b) Que l'acord s'hagi adoptat per la majoria en interès propi.
- c) Que ocasioni un perjudici injustificat als altres socis.

La raonabilitat de l'acord, segons el Tribunal, es justifica en què sigui necessari des de la perspectiva dels interessos col·lectius de la societat, i afirma que **no es pot privar al soci minoritari del lògic rendiment derivat dels guanys obtinguts per la companyia sense que existeixi una necessitat raonable que el justifiqui.**

La primícia de la Sentència del Tribunal Suprem està en com resol la **inexcusable intervenció de la junta general de socis perquè neixi el dret de crèdit al dividend a favor dels socis enfront de la societat, sense que això impliqui que el tribunal hagi suplantat la voluntat sobirana de la junta.**

El Tribunal Suprem interpreta que l'**Audiència entén concretat el dret al cobrament del dividend, perquè, en el cas jutjat, la nul·litat de l'acord consistent a destinar a reserves tots els beneficis obtinguts per la societat, comporta que s'entengui aprovada l'única alternativa legal sobre aplicació de resultats, això és, el repartiment de dividends. Dit d'una altra manera, sent nul·la i ineficaç l'alternativa d'aplicar tots els beneficis a reserves, només queda l'opció de distribuir dividends.** El Tribunal Suprem argumenta que la LSC concep l'aprovació dels comptes anuals i l'aplicació del resultat com una activitat conjunta, en la qual la segona és conseqüència de la primera, com es dedueix que (i) l'aprovació dels comptes i l'aplicació del resultat integrin obligatòriament el contingut de la junta ordinària; (ii) que els administradors estiguin obligats a formular els comptes anuals juntament amb la proposta d'aplicació del resultat que haurà de resoldre's d'acord amb el balanç aprovat; i (iii) que tant els comptes com l'acord sobre l'aplicació del resultat, ambdues hagin de presentar-se per al seu dipòsit en el Registre Mercantil (Arts. 164, 253.1, 273.1 i 279.1 LSC).

En definitiva, segons el Tribunal Suprem, en casos com l'examinat, **la tutela judicial efectiva de l'accionista minoritari quedaria afectada negativament, si el pronunciament del tribunal es limités a estimar la impugnació de l'acord i deixar-lo sense efecte, mentre, dependria de la junta de socis, controlada pel soci majoritari, la legítima satisfacció dels drets del minoritari reconeguts per la Sentència.**

Sembla que, en determinats casos, s'ha obert una nova via per a demanar als tribunals de justícia que es condemni a la societat a pagar dividends, quan es declari nul l'acord de no distribuir-los, per haver-se adoptat de manera abusiva pels socis majoritaris en perjudici dels socis minoritaris. Veurem si aquest criteri del Tribunal Suprem es consolida.